

מבחן חשבי שכר בכירים - סילבוס לשנת 2023

מבוסס על החוקים והתקנות שתחילתם ב-31/12/2022 לכל המאוחר ועל כללי המס, טבלאות מס הכנסה וטבלאות המוסד לביטוח לאומי הרלוונטיים לשנת המס 2022.

א. דיני מס הכנסה:

סעיף 1 לפקודה.	הכרת מונחים בסעיף 1 לפקודת מס הכנסה: "אדם", "בן זוג", "בן זוג רשום", "גיל הפרישה", "הכנסה", "הכנסה חייבת", "הפרשי הצמדה", "הפרשי הצמדה וריבית", "הפרשי שער", "הכנסת עבודה", "חבר בני אדם", "חברה", "חודש", "סכום מתואם", "תושב ישראל" או "תושב", "תושב חוץ", "הכנסה מיגיעה אישית", "מדד", "שיעור עליית המדד", "משלח-יד", "נישום", "מנהל", "עסק", "פסולי-דין", "פקיד שומה", "שנת מס"
סעיף 2 רישא, 2(2), 3(ב), 3(ט), תקנות מס הכנסה (ניכוי ממשכורת ומשכר עבודה) להלן - תקנות המשכורת.	הגדרת רכיבי ההכנסה.
סעיף 3(ט), תקנות מס הכנסה (קביעת שיעור ריבית), תשמ"ה-1985, תקנות מס הכנסה (שווי שימוש ברכב), תשמ"ז-1987, תקנות מס הכנסה (שווי השימוש ברכב) (הוראת שעה), תשע"ו-2015, תקנה 1 (הגדרות) לתקנות מס הכנסה (ניכוי הוצאות רכב), תשנ"ה-1995, תקנות מס הכנסה (שווי שימוש ברדיו טלפון נייד), התשס"ב - 2002, תקנה 15 לתקנות מע"מ.	שווי ההכנסה כולל היבטי מע"מ.
סעיף 5(2), 3(ה), 3(ה2), 3(ה3), 3(ה4), קצבאות חייבות במס של המוסד לביטוח לאומי.	הכנסות נוספות חייבות במס.
סעיף 121, לרבות הכנסות מיגיעה אישית ושאינן מיגיעה אישית.	מדרגות מס בחישוב חודשי ובחישוב מצטבר.
סעיף 121ב.	מס על הכנסות גבוהות
סעיפים 33א - 45, כללי מס הכנסה (זיכוי לעולים במקרים מיוחדים), תשל"ח-1977.	נקודות זיכוי וסמכות הענקתן.
סעיפים 10, 11, 46, 44 לפקודה רשימת הישובים המוטבים שתושביהם זכאים להנחה ממס בשנת המס 2021, שיעור ההטבה, תקרת ההטבה ותנאיה. חוק אזור סחר חפשי באילת (פטורים והנחות ממסים) - ס' 11, 12. תקנות מס הכנסה (זיכוי בעד נטול יכולת וזיכוי בעד הוצאות בשל החזקת קרוב במוסד), התשנ"ו - 1996. תקנות מס הכנסה (שיעור המס על הכנסה בעד עבודה במשמרות), תשמ"ז - 1986. הנחות מס הכנסה בנושא אישור למעביד למתן זיכוי לפי סעיף 46 לעובדיו, באמצעות תלוש השכר.	זיכויים אישיים: משמרות, הטבות מס בישובים, תרומות, החזקת קרוב במוסד מיוחד.
פקודת מס הכנסה - סעיפים: 9(5), 9(6), 9(א6), 9(א6), 9(א6), 9(20), 9(21), 9(22), 9(26), 9(27), 9(29).	הכנסות פטורות.
3(ד).	משיכת כספי פיצויים על ידי מעביד מקופת גמל
סעיפים: 3(א), 3(ה3), 45א, 47, 9(א6), 9(א16), 9(17), 9(17ב), 9(18), 9(א18), 9(19), 32(14) תקנות מס הכנסה רלוונטיות וביניהן: תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד - 1964, תקנות מס הכנסה (ניכוי תשלומים בעד תגמולים או קיצבה), התש"ס - 1980, תקנות מס הכנסה (כללים בדבר חיוב במס על תשלומים לקרן שלא אושרה ותשלומים שלא כדין), התשכ"ב - 1962, תקנות מס הכנסה (תנאים להתרת הוצאות בגין תשלומי מעביד לקופת גמל), התשמ"ח - 1988, תקנות מס הכנסה (זכאות למשיכת סכומים להשתלמות מקרן השתלמות), התשנ"ז - 1997, צו מס הכנסה (קביעת סכומים ששולמו מקרן השתלמות כהכנסה), התשנ"ח - 1997, תקנות מס הכנסה (ניכוי סכומים ששולמו מקרן השתלמות), התשנ"ח - 1997, תנאים להרשאת מעביד להחזיר לעובדיו ניכוי/זיכוי על פי הסעיפים 45 ו-47 לפקודת מס הכנסה.	מיסוי קופות גמל לרבות חישובי אופטימום. הכנסה מזכה מעבודה ו/או שאינה מעבודה
סעיפים: 37, 38, 39, 64ב, 65, 65א, 66א, 66ג, 66ד.	חישוב מאוחד ונפרד.
סעיפים: 3(ה), 9(א16), 32(9).	קרנות השתלמות (לרבות לבעלי שליטה).
סעיפים: 9(א7), נוסחת השילוב/הקיצוץ, 8(א).	פטור לפיצויי פיטורין, רצף זכויות ופריסת הכנסות
סעיף 9א, נוסחת השילוב/הקיצוץ, 9ב.	פטור לקצבאות לרבות שילוב הפטור לפיצויי פיטורים והיוון
סעיף 121, 121ב, 141.	גילומי שכר נטו.

מיסוי עובדים זרים בישראל (לרבות ההיבט הארגוני)	סעיף 48א, תקנות מס הכנסה (זיכויים לעובד זר), התשע"ה-2014, צו מס הכנסה (זיכויים לתושבי האזור), תשנ"ה-1995, תקנות מס הכנסה (ניכוי הוצאות שהייה לתושב חוץ), תשל"ט-1979.
מיסוי ישראלים בחו"ל.	סעיף 67א, כללי מס הכנסה (בעלי הכנסה מעבודה בחוץ לארץ), קביעת מס הכנסה (בעלי הכנסה מעבודה בחוץ לארץ)(קביעת משכורת בסיסית והוצאות אש"ל).
מס שכר	תקנות מס הכנסה (ניכוי ממשכורת ומשכר עבודה), חוק מע"מ - ס' 1 (הגדרת שכר), ס' 4, 16(4), 35 (פטור ממס שכר), צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים), תשנ"ג-1992, תקנות מס ערך מוסף (מוסדות כספיים ומלכ"רים)
הוצאות מוכרות, הוצאות עודפות וניכויים שאין להתירם.	סעיף 181ב, סעיף 17 רישא, תקנות מס הכנסה, סעיף 32, סעיף 76ד(ד), תקנות מס הכנסה (ניכוי הוצאות מסויימות), התשל"ב - 1972, תקנות מס הכנסה (ניכוי הוצאות מסויימות של מתנדב במוסד ציבורי), תשס"ז-2007.
הוצאות ניכוי במקור.	סעיף 164, תקנות מס הכנסה (ניכוי ממשכורת ומשכר עבודה), תקנות מס הכנסה (מועד לתשלום ניכויים ומסים), צו מס הכנסה (קביעת סוגי שכר כהכנסה), צו מס הכנסה (קביעת תשלומים בעד דמי פגיעה בעבודה, ותגמול בעד שירות במילואים כהכנסה), תקנות מס הכנסה (ניכוי מתשלומים בעד פגיעה בעבודה, ותגמול בעד שירות מילואים), תקנות מס הכנסה (ניכוי מסויי שכר מסויימים), תקנות מס הכנסה (ניכויים בשל דמי לינה או שכירת דירה באיזור פיתוח), תקנות מס הכנסה (ניכוי לימאים).
נותני שירותים שאינם שכירים.	הוצאות ניכוי מס במקור, הכרת טופס 856.
צמצום השימוש במזומן.	חוק לצמצום השימוש במזומן, התשע"ח-2018, תקנות העבירות המינהליות (קנס מינהלי - צמצום השימוש במזומן), תשפ"ב-2021.
מענק עבודה	חוק להגדלת שיעור ההשתתפות בכוח העבודה ולצמצום פערים חברתיים (מענק עבודה), תשס"ח-2007.
שימוש בטפסים, דו"חות וטבלאות.	טופס 101/130, 101, 102, 106, 126, 161, 161א, שימוש בלוח הניכויים.
הכרת טפסים ודו"חות מס הכנסה נוספים	105, 116/117, 116א, 116ג, 116ד, 119, 158, 159, 159א, 161ב, 161ג, 161ד, 161ח, 161י, 417, 1312, 1312א, 1516, 4435, 4440, 4441, מק/11.
הליכי שומה וגביה לרבות הכרת דוחות לשכיר.	
עדכוני חקיקה ופסקי דין.	
תרגול מעשי.	

ב. ביטוח לאומי**:

סוגי מבטחים וחובת תשלום דמי ביטוח.
דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות.
גמלאות יחסיות- מילואים, תאונות אישיות, נפגעי עבודה.
גמלאות שאינן יחסיות - קצבת אזרח ותיק (זקנה), שאירים, נכות כללית.
ענף:
אימהות - מענק לידה, דמי לידה.
פגיעה בעבודה.
ביטוח שירות מילואים.
נכות מעבודה, תאונות עבודה ו"מחלת מקצוע".
ביטוח אזרחים ותיקים (זקנה) ושאירים.
ביטוח אבטלה.
ביטוח זכויות עובדים בפשיטת רגל.
תושב ישראלי בחו"ל ועובדי זרים בישראל.
מי שאינו עובד ואינו עצמאי.
עובד שכיר וסוגי עובדים, העסקת קרובי משפחה.
הכנסות חייבות והכנסות פטורות מתשלום ביטוח לאומי.
תשלומים שאינם נחשבים כהכנסה.
תשלום נוסף ופריסת שכר.
עקרונות השיפוי למעסיק בעד דמי בידוד ששילם לעובדים ששהו בבידוד עקב נגיף הקורונה.
שימוש בטפסים וטבלאות.
שומות ביטוח לאומי, ניכויים.
עדכוני חקיקה ופסקי דין.
חובות דיווח ומועדי דיווח.
הכרת טפסים ודו"חות של המוסד לביטוח לאומי: 100, 102, 103, 105, 126, 202, 211, 250, 501, 503, 510, 619, 620, 644, 648, 652, 659, 674, 752, 753, 754, 1503, 1514, 1520, 5521, 5520.

תרגול מעשי.

ג. דיני עבודה*:

- מבחנים לקיומם (או היעדרם) של יחסי עבודה (יחסי עובד - מעסיק)
- חוק שכר מינימום
- חוק הגנת השכר
- חוק להגברת האכיפה של דיני העבודה.
- חוק שעות עבודה ומנוחה
- פקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948 - סעיף 18א (ימי מנוחה)
- פקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948 - הודעה על קביעת ימי מנוחה לשאינם יהודים (י"פ 356, 17.6.1954)
- פקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948 - הודעה על קביעת יום מנוחה נוסף לעדה הדרוזית (י"פ 1498, 9.1.1969)
- חוק יום הזכרון לחללי מערכות ישראל, התשכ"ג-1963
- חוק יום העצמאות, תש"ט-1949
- היתרים להעסקת עובדים במנוחה השבועית ובשעות נוספות
- היתר כללי בדבר הפסקות בעבודה שאינה עבודת כפיים
- היתר כללי בדבר הפסקות בעבודה לשם תפילה
- חוק עבודת נשים
- חוק לעידוד של שילוב וקידום של נשים בעבודה ושל התאמת מקומות עבודה לנשים
- חוק פיצויי פיטורין
- דמי הבראה - הסכם קיבוצי וצו הרחבה
- חוק חופשה שנתית
- חוק דמי מחלה
- חוק דמי מחלה (היעדרות בשל מחלת בן זוג), התשנ"ח-1998
- חוק דמי מחלה (היעדרות בשל מחלת הורה), התשנ"ד-1993
- חוק דמי מחלה (היעדרות בשל מחלת ילד), התשנ"ג-1993
- חוק דמי מחלה (היעדרות עקב הריון ולידה של בת זוג), התש"ס-2000
- חוק עבודת הנוער
- משפט העבודה ובית הדין לעבודה.
- יחסי עבודה, חוזה עבודה, הסכמים והסדרים קיבוציים.
- שימוע לעובד - הכללים לעריכת השימוע, חובות המעסיק וזכויות העובד.
- חוק הסכמים קיבוציים
- חוק גיל פרישה.
- חוק גיל פרישה (הורה שילדו נפטר)(הוראת שעה)
- חוק שכר שווה לעובדת ולעובד.
- חוק עובדים זרים.
- חוק הודעה לעובד ולמועמד לעבודה (תנאי עבודה והליכי מיון וקבלה לעבודה).
- חוק הודעה מוקדמת לפיטורים ולהתפטרות.
- חוק חופש העיסוק.
- חוק חיילים משוחררים (החזרה לעבודה).
- חוק איסור קבלת ביטחונות מעובד.
- חוק הגנה על עובדים (חשיפת עבירות ופגיעה בטוהר המידות או במינהל התקין), התשנ"ז - 1997
- חוק הגנה על עובדים בשעת חירום, התשס"ו - 2006
- חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה.
- חוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח - 1998
- חוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם התשנ"ו - 1996
- חוק הזכות לעבודה בישיבה ובתנאים הולמים, התשס"ז - 2007
- חוק סיוע למשפחות שבראשן הורה עצמאי, התשנ"ב-1992 - ס' 1 (הגדרות).
- חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) - ס' 33א, ותקנות משפחות חיילים שנספו במערכה (העסקת עובד מעבר לגיל הפרישה).
- חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998
- חוק-יסוד: הכנסת - ס' 10 (יום הבחירות - שבתון).
- חוק הבחירות לכנסת, תשכ"ט-1969 - ס' 71א (קביעת שירותים ציבוריים), ס' 136 - 136א (זכות לשכר ליום הבחירות).
- חוק הרשויות המקומיות (בחירות), תשכ"ה-1965 - ס' 97 (שבתון והזכות לשכר).
- הכרת המושגים הקשורים לקורונה, זכויות העובדים ועקרונות תשלום דמי הבידוד.
- עדכוני חקיקה ופסקי דין.
- הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה - הסיווג האחד של ענפי הכלכלה.
- הכרת אתר זרוע העבודה, חיפוש הסכמים קיבוציים וצווי הרחבה.
- צווי הרחבה חשובים במשק:**
- צו הרחבה - הסכם המסגרת
- צו הרחבה בדבר הנהגת שבוע עבודה מקוצר במגזר העסקי
- צו הרחבה בדבר קיצור שבוע העבודה במשק 2018
- צו הרחבה בדבר תשלום תוספת יוקר
- צו הרחבה בדבר השתתפות מעסיק בהוצאות נסיעה לעבודה וממנה
- צו ההרחבה בדבר תשלום דמי הבראה
- צו הרחבה (נוסח משולב) לפנסיה חובה
- צו הרחבה בדבר הגדלת ההפרשות לביטוח פנסיוני במשק
- צו הרחבה בענף התעשייה מסגרת לביטוח פנסיוני מקיף בתעשייה - 2006

ד. ביטוח פנסיוני:

מערכת הבטחת הכנסה בישראל.	
קופות הגמל בישראל.	
קופות גמל - עקרונות: סוגי קופות גמל ואישורן, עקרונות תקנון קופת גמל ומעמדו, חשבוניות בקופת גמל, זכות הבחירה, תשלומים לקופת גמל ומשיכת כספים ממנה, עיצומים ועונשין	חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), תשס"ה-2005 - סעיפים: 1 (הגדרות), סעיפים 13 עד 25, 32 (ה), 43 (א), 43 (ג), 49 (א)(7), תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תשלומים לקופת גמל), תשע"ד-2014, תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הפחתה של סכומי העיצום הכספי), תשס"ח-2007, תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), תשכ"ד-1964, תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תשלומים לקופת גמל), התשע"ד-2014.
תקנות הניוד הפנסיוני	תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל), תשס"ח-2008
ביטוח מנהלים ופוליסות לבעלי שליטה.	
קרנות פנסיה - החדשות והשוואה לתוכניות ישנות.	
פנסיה תקציבית ומצטברת.	
פנסיה מקיפה ופנסיה יסוד.	
יעוד לקיצבה, רצף זכויות פיצויים והקפאת זכויות.	
ניתוח אלטרנטיבות, שילובים שונים ובחירת התוכנית האופטימלית.	
הביטוח הפנסיוני וסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים	
האישור הכללי בדבר תשלומי מעבידים לקרן פנסיה ולקופת ביטוח במקום פיצויי פיטורים	
תנאים להחזר פיצויים למעביד	
טופס 161	

ה. מחשוב מערך השכר:

עקרונות שילוב המערך הממוחשב בחשבות שכר - שימושים מתקדמים בתוכנת שכר.
 הכרת תוכנת שכר
 קליטת עובד
 הכנת תלוש שכר
 רישום נכון של קופות גמל בתלוש
 הכנת פקודת תשלום לבנק
 עדכון תוספת שכר אוטומטית
 הכנת דו"חות חודשיים
 הכנת דו"חות שנתיים
 הממשק האחיד, הדיווח לקופות הגמל והטיפול בהיזון החוזר.
 דיווח על עובדים בחל"ת
 הפקת דו"חות 106
 הפקת דו"חות 126
 דווח למוקד ארצי לניכויים
 קשר למס"ב (מע' סליקה בנקאית)
 הפקת פקודת משכורת

* בכל מקום בו מצוין חוק, הכוונה היא לחוק ולתקנותיו.

למען הסר ספק, בכל נושא, יש להכיר את הפרשנות הנוגעת לו והכללים הנוגעים לו, לרבות אלה שמקורם בחוזרים מקצועיים, בהנחיות מקצועיות, בהלכות פסוקות וכיו"ב.